

ILZE
AIZSILA

OLIS
LĪDZ ALTĀRIM

ILZE
AIZSILA

SOLIS
LĪDZ ALTĀRIM

821.174-31
Ai 880

Vitas Lēnertes vāka dizains

Grāmatas dizainam izmantoto zīmējumu autore: **Ilze Krastiņa**

Pāva logo autore: **Miriam Valbuena**

Informācijas tehnoloģiju nozares jēdzienu skaidrojumi un angļu valodas (ja nav norādīts citādi) vārdu tulkojums – grāmatas beigās.

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Ilze Aizsila, 2022

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-31-066-9

Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Teiksma izgāja no pašvaldības domes priekšsēdētāja kabineta un spēcīgi aizcirta aiz sevis durvis, notēlodama sekretārei, ka tas saņācis nejauši. Blikšķis bija kā pielikts punkts sarunai, un viņa taisnā ceļā devās mājup, lai gan bija tikai darbadienas vidus.

Nu kā? Kā tā varēja gadīties? Kāpēc? Padzīvojuši dāma jutās kā nopērtā, kā dzīves ieplaukātā un vainīga pie visām pasaules likstām, vismaz pie tām, kuras pamazām savilkās pār dzimtsarakstu nodaļas galvām. Par laimi, tajā bija tikai divas galvas. Par nelaimi – galvenā bija viņas. Par vēl lielāku nelaimi – no viņējās tagad bija atkarīgs daudzu jo daudzu citu galvu liktenis.

Teiksma atcerējās absurdo laimes mirkli pirms ienākšanas priekšnieka kabinetā – sirds, cerību pilna, daudzjās kā negudra, acis mirdzēja, seju rotāja smaids. Domes priekšsēdētājs Donāts bija uzaicinājis savu padoto uz īpašu apspriedi divatā. Uz īpašu! Tai bija jābūt vienai no tām apspriedēm, kādas viņš mēdza rīkot ik pēc trim gadiem pēdējo nezin cik gadu laikā.

Teiksma gāja, nodūrusi skatienu, un apzināti brida dubļos. Viņa dusmojās. Uz sevi un uz Donātu. Un vienlaikus arī pārdzīvoja – gan par notikušo, gan gaidāmo. Patiesību sakot, Teiksma bija pārbijusies. Vai tiešām dzīves laikā pieļautās kļūdas varētu tik sāpīgi atsaukties

uz vecumdienām? Kurš gan vēlētos pazaudēt darbu īsi pirms aiziešanas pensijā? Tās apmērs naudas izteiksmē atkarīgs no katra nostrādātā mēneša, pat dienas! Un kā viņa spētu dzīvot bez sava darba? Turklāt tas bija lielisks – bez īpaša stresa un pietiekami interesants. Vai tiešām domes priekšsēdētājs pēc daudziem gadiem pēkšņi būtu nožēlojis viņas iecelšanu dzimtsarakstu nodaļas vadītājas amatā? Tikš vaļā, labos pieļautās kļūdas, kamēr ir tāda iespēja?

Domās Teiksma vēl arvien sēdēja priekšnieka kabinetā, nespēdama nedz noticēt dzirdētajam, nedz iebilst teiktajam, nedz arī piekrist pārmetumiem. Bet nevarētu teikt, ka viņai bija izvēle. Tas, ko viņš beigās pavēlēja darīt, izklausījās pēc ultimāta. Glābt novadu! Smieklīgi. Bezcerīgi!

Donāts, cieši viņai acīs skatīdamies, bija teicis: “Viss ir tavās rokās, Teiksmu! Kā vienmēr... Tikai šoreiz pavisam citādi!” Vai tie bija jāuztver kā draudi? Ja nu viņš patiesi ticēja, ka Teiksma spēj paveikt ko tādu? Vai varbūt šādā veidā pats sevi gribēja pārliecināt, ka viņa neder itin nekam? Turklāt tā bija iespēja pārliecināt par to arī visu novadu. Cik pazemojošs plāns! Bija trīspadsmitais datums, atbilstoša diena personiskas atriebes uzsākšanai. Visticamāk...

Turpinot ceļu uz pieturu, Teiksma cītīgi knibināja rokassomiņas siksnīņu. Mētelis plīvoja februāra vējā, bet vējš sārtoja vaigus. Viņa gāja steidzīgi un mērķtiecīgi, lai gan zināja, ka autobuss tik drīz vēl nepienāks. Nejaukā noskaņojuma pārņemta, viņa bija gatava arī mājās iet kājām.

Teiksma tikai nesen bija pārkāpusi sešdesmit gadu sliekšni, taču joprojām jutās žiperīga un tāda arī izskatījās. Viņai piemita dabas dots sievišķīgs, omulīgs valdzinājums – neliels augums, dziļš un dzirksteļojošs ska-tiens, silti brūnas acis, īsi, tumši mahagonija krāsas mati, kas pakauša daļā parasti bija uzkasīti un savā ziņā vēs-tija par viņas spītīgo raksturu, – kā arī nenogurdināma spēja izsprukt cauri sveikā gadījumos, kad bija skaidrs, ka labi nebūs... Dzimtsarakstu nodaļas vadītājas šarmu papildināja aizrautīgi smieklī un gaumīgs apģērbs, vien-mēr svārki vai kleita. Vienīgais, kas pašai sevī ļoti nepa-tika, bija klibošana – jaunībā gūtās traumas dēļ... Tā kā Teiksmas dzīve bija metusi pamatīgus kūleņus, tas bija atstājis iespaidu arī uz nervu sistēmu. Lai mazinātu spriedzi, viņa atrada lielisku līdzekli – knibināja visu, kas pagadījās pa rokai, piemēram, džemperu pūkas, pulksteņa siksnīņu, uz galda novietotus priekšmetus... Visus iegūtos pārdzīvojumus Teiksma stiepa sev līdzī kā smagu nastu, kā padomdevēju, kam diemžēl šodien bija aprūcies sakāmā.

Bija 2020. gads, un pašvaldību, kuru vadīja Donāts, grasījās likvidēt līdz ar administratīvi teritoriālās refor-mas stāšanos spēkā. Panika likvidējamās pašvaldībās cēlās kā koronavīrusa izraisītās slimības *Covid-19* uzlies-mojums pasaulē, nepielūdzami pārņemdama cilvēku prātu un likdama raizēties. Skaidrs, ka daudzi baidījās zaudēt amatu. Acīmredzot Donāts – visvairāk. Viņam ienāca prātā, ka ministrijas noteiktajā jauno novadu sarakstā varētu viest izmaiņas, ja izdotos novērst sava novada lielāko trūkumu – nepietiekamo iedzīvotāju skaitu.

Lai gan neviens īsti nezināja, kas un kā notiks pēc reformas konkrētajā novadā, domes priekšsēdētājs pavēstīja, ka pašvaldība, kurai novadu plāno pievienot, iedzīvotāju piesaistes ziņā esot krietni aktīvāka. Un tagad Teiksmi šis fakts bija iemests acīs, lai viņa varētu ko iesākt lietas labā.

Viņai bija steidzami jāizstāsta par aprakušā priekšnieka nerealizējamo ieceru savai pāriniecei Šarlotei, tāpēc dzimtsarakstu nodaļas galva prātā atzīmēja to kā pirmo rīt veicamo uzdevumu.

* * *

– Viņš ir totāli savēries? Tiešām vēl tic, ka novadu var glābt no pievienošanas citam? – Šarlote sašutusi iesauca.

– Jā. Un – jā. Man šķiet, ka es Donātu vispār vairs nepazīstu vai nekad tā īsti neesmu pazinusi... Ko nu? – Teiksma retoriski jautāja, lūkodamās pa logu upes virzienā. Skats gan neatklāja neko jaunu, jo tā priekšā plīvoja pārdomu aizkars. Nakts bija pagājusi, bet nolemības sajūta nekur nebija zudusi. – Šarlīt, tā rādās, ka strauji mirst mans plāns te sagaidīt pensiju.

– Eu, nu beidz! Gan jau dzimtsarakstu nodaļu saglabās. Un nenoraksti vismaz mūs pašas!

Šarlote bija slaidāka par Teiksmu un, jāteic, savam vecumam – viņa nupat bija nosvinējusi piecdesmit gadu jubileju – pat ļoti labā formā. Balinātie, taisnie mati sniedzās līdz pleciem, lielās, pelēkzilās acis pārsvarā pauda izbrīnu, it kā viņa mūždien būtu sašutusi par sabiedrības aprobežotību vai izdomas pārbagātību. Šarlotei patika iedziļināties notikumu detaļās un cīnīties par savām

interesēm. Teiksmi parasti arī, bet šoreiz viņai trūka ideju...

– Man tikai nav skaidrs, kā viņš to iedomājas. Nu kā mēs varam palielināt populāciju? Arī pati dzemdēt – pat piespiedu kārtā – vairs nevaru.

– Tas nebūtu risinājums jebkurā gadījumā.

– Un kā samazināt šķirto laulību skaitu? Savā ziņā man tas nāktu tikai par labu... Bet nekas jau nemainīsies, ja vien mēs neizdomāsim, kā aizslēgt tuvākos zvērināto notāru birojus un tiesas, – Šarlote noteica, ar blikšķi noliekot dokumentu mapes uz galda, kuru pašlaik kārtoja.

– Ja vien to mūsu vietā neizdarīs koronavīruss... Ārzmēs jau viss tiek klapēts ciet, man meita stāstīja. Bet vispār tā ir gan: ja palielinātos laulību un samazinātos šķiršanās gadījumu skaits, būtu vairāk stipru dzimtu un stabilu ģimeņu, vairāk laimīgu bērnu, labo piemēru. Jaunieši ticētu ģimenei kā sistēmai, kas funkcionē un visiem dod labumu arī divdesmit pirmajā gadsimtā.

– Pag, stop! Pirmkārt, tu esi naiva. Izlaistā jaunā paudze nemaz neplāno kārt kaklā laulības važas, jo redz, ka tās vēlāk visādos veidos tāpat tiek šķeltas un rautas. Lielākoties. Otrkārt, jo vairāk būs šķirto laulību, jo lielāka iespēja, ka bērnu skaits pieaugs – vīrieši saies kopā ar citām sievietēm un apaugļos arī tās. Loģiski taču!

– Nu nē, tas skan par traku! Turklāt šajā pandēmijas laikā daudzi droši vien necentīsies neko mainīt attiecībā, drīzāk salabs un novērtēs to, kurš pie sāna. Ja vīruss atnāks uz Latviju, būs jāizvairās no liekas kontaktēšanās, tātad varam gatavoties vēl lielākām auzām... Ak, statistika, statistika, ko ar tevi padarīt? – Teiksma noskandēja

un atvēra iedzīvotāju reģistru. – Nu nesaredzu es, ka tuvākajā piecdesmitgadē Latvija spētu sasniegt to laulību skaitu, kāds reģistrēts 1987. gadā. Iedomājies, vairāk nekā divdesmit pieci tūkstoši laulību!

– Cik tagad? Vismaz aptuveni.

– Pēdējos gados nu tā, ap divpadsmit trīspadsmit tūkstošiem.

– Nereāli...

Teiksmā ritināja datus no augšas uz leju, it kā iedziļinādamās vai varbūt meditējama. Laikam gan meditējama, jo viņa nespēja ilgi koncentrēties monotoni darbībai un drīz vien piemiga. Ciparu un vārdu kolonnas un rindiņas, it īpaši, ja tās varēja nesteidzīgi pārlūkot, uz Teiksmu iedarbojās nomierinoši un atslābinoši.

Abas kolēģes bija vientuļas, ja vien tas nozīmē, ka ikdienā nav blakus vīrieša. Taču par sabiedrības trūkumu viņas nevarēja sūdzēties. Teiksmas ikdienu saistījās ar laulību reģistrēšanu, savukārt Šarlote fiksēja iedzīvotāju dzimšanas un miršanas datus, noformēja dzīvesvietu deklarācijas. Un viņai, pēc izglītības juristei, bija draudzene juriste, precīzāk, zvērināta notāre, no kuras Šarlotei ik mēnesi atlēca kāds naudas žūksnis par dažādu juridisko konsultāciju sniegšanu un arī palīdzību atbilstošu dokumentu nokārtošanā, piemēram, laulību šķiršanā. Draudzenei notārei atlika tikai visu parakstīt. Pašvaldības vadība uz šādu Šarlotes blakusdarbu pievēra acis, jo viņa atrunājās, ka esot ļoti kompetenta pašvaldības darbiniece, kura neredz iemeslu, kāpēc vajadzētu paturēt savas zināšanas tikai pie sevis. Viņa to darot sabiedrības labā. Turklāt teju katram pašvaldībā bija kāds hobijs, tikai daži ar to pelnīja naudu, savukārt citi – izšķērdēja.

Šarlote bija ambicioza, bet vairāk tiecās pēc naudas nekā pēc atzinības un komplimentiem. Darbs pašvaldībā viņai bija svarīgs. Tas nodrošināja atpazīstamību un cieņpilnu attieksmi, regulārus ienākumus, stabilitāti, sociālās garantijas un papildatvaļinājumu, kuru viņa parasti izbaudīja eksotiskās valstīs. Ar piedzīvojumiem, kuri reizēm radīja bažas, vai viņa vispār atgriezīsies. Atgriezās vienmēr, bet bieži vien ar pamatīgu novēlošanos. Teiksma gan atvaļinājumos nekur prom nedevēs baiļu un šādu iespējamo piedzīvojumu dēļ.

Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Šarlotei skaitījās priekšniece, bet tikai formāli. Daudzo kopā pavadīto gadu laikā dāmas bija kļuvušas par labām draudzenēm. Tiesa, ja neskaita darba lietas, vīrieša trūkumu un tieksmi cīnīties par savām tiesībām, viņām bija maz kopīga.

* * *

Pēkšņi iezvanījās telefons, un Teiksma salēcās krēslā, strauji atvērdama apsarkušās acis. Viņa vēl jutās samieļojusies un mēģināja aptvert, kur atrodas un kāpēc.

Par laimi, tas bija Šarlotes stacionārais telefons. Pāriņiece pacēla klausuli un svarīgā balsī, izteiksmīgi kustinādama lūpas, teica:

– Šarlote uzmanīgi klausās, lūdzu!

Aizsegusi ar plaukstu klausuli, vēl izteiksmīgāk šķobīdama lūpas, viņa čukstēja Teiksmai, ka zvana domes priekšsēdētājs. Runājot Šarlote bieži bolīja acis, arī šoreiz. Viņa piekārtāja matu cirtas, māja ar galvu, it kā runātājs līnijas otrā galā viņu redzētu. Saruna bija īsa, bet, spriežot pēc viņas izmantotajiem neverbālās izteiksmes līdzekļiem, satraucoša.

– Tā. Mums ir laiks līdz pirmdienai... Līdz nākamajai pirmdienai, iedomājies? Neprāts! Un vispār: kāpēc viņš zvanīja man, nevis tev? Dīvaini, vai ne?

– Nezinu gan... – novilka Teiksma, nospriedzama, ka šis zvans kārtējo reizi apliecina Donāta personīgo nepatiku pret viņu.

Šarlote neko daudz nezināja par Teiksmas pagātņi. Un tā tam bija jāpaliek. Lai kā Teiksma vēlējās izkratīt sirdi un atklāt savu patieso sāpi, viņa tomēr izlēma to nedarīt... Lai viss ātrāk aizmirstos, lai tagadne nejauši neuzraktu to, kas bijis apglabāts un, kā viņai likās, jau sācis bojāties.

Teiksma mēģināja medītēt atkal, bet diez ko labi viņai nevedās, jo vizualizāciju pārmāca slimīga fantāzija, kurā viņa nespēja izķepuroties no problēmām kā no slidenas ziepju putu vannas. Iztēles ainas turpinājās: no smadzenēm pacēlās uzstājīgu domu burbuļi, kas plīsa un sprakšķēja uz visām pusēm. Teiksmas prātā valdīja haoss, un viņa smagi nopūtās. Nē, viņa pilnīgi noteikti nebija gatava piesārņot ārējo informācijas lauku ar pagātnes atmiņām.

– Tātad viena nedēļas nogale? Mums nekad neviens līdz šim nav uzticējies izdarīt kaut ko tik neiespējamu, vismaz ne tādus uzdevumus, no kuriem būtu atkarīgs citu liktenis, tostarp mūsējais! – Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja gluži vai eksplodēja un, paķērusi žalūziju puļķi, strauji sāka virpināt to pirkstos, liekot strīpainiem saules zaķiem parādīties un tikpat ātri pazust omulīgi iekārtotajā dāmu darba telpā.

– Un to saka laulību reģistratore! – iesmējās Šarlote.

– Ļoti asprātīgi, Šarlīt. Bet tiešām – ko mēs darīsim? Uzreiz pakosim mantas un padosimies?

– Nestreb karstu! Esmu juriste, atradīšu argumentus, kuri ļaus atteikties no šī izaicinājuma, nemaksājot par to ar savu amatu un godu.

– Un ja neatradīsi?

– Man ir plāns B.

– Kāds vēl “bē”?

– Šo gadu laikā man ir sakrājušās lieliskas mapītes par mūsu domes locekļu ēnu darbiem. Ja vajadzēs, paši sēdēs un naktīm galvu lauzīs, kā tikt galā.

– Nē, es nepiedalos šantāžā! Ak, kāpēc tieši mums tas viss?

– Kā tu nesaproti, viss taču skaidrs! Lai šie noveltu no sevis atbildību! Turklāt mēs esam visvecākās un tātad – visnekaitīgākās, – Šarlote, rokas izteiksmīgi vicinot, pavēstīja.

– Njā... – domīgi novilka Teiksmas un atkal ieņēma savā nesen iegūtajā ergonomiskajā biroja krēslā. Lai saskarē ar mākslīgo ādu nesvīstu mugura un lai krēslam piešķirtu sievišķīgāku izskatu, viņa pēc pašas izdomāta mustura bija notamborējusi dekoratīvu atzveltnes seģeni. Darba laikā, protams.

Teiksmas iztēle atkal lika par sevi manīt. Atstutējusi pakausi pret krēsla atzveltni un aizvērusi acis, viņa vizualizēja sevi laivā, kas nes neapdzīvotas salas virzienā. Viņa mēģināja saskatīt, vai uz salas būs droši, bet nepaspēja, jo pēkšņi ieķērcās kāds milzu ūdensputns...

– Ak jā, viņš vēl šo to pateica, – piebilda Šarlote.

– Ko tad vēl!?

– Tā saucamais mātes novads, – Šarlote divreiz salieca abus vidējos pirkstus un rādītājpirkstus, – ir izstrādājis jaunu plānu, kā palielināt laulību skaitu novadā pēc mūsējā pievienošanas.

– Tā. Un kā tas izpaudīsies?

– Nezinu. To Donāts neatklāja, tikai piekodināja, ka mums jāizgudro labāks plāns, un tas jāisteno nekavējoties.

– Lieliski...

Teiksma nespēja rimties, domājot par savu jauno izaicinājumu. Negodīgi! Nekas taču nav atkarīgs no viņas! Par demogrāfisko stāvokli valstī būtu jā rūpējas valdībai, nevis vienai mirstīgajai! Tik daudzi šķiras... Dzimtsarakstu nodaļas vadītājam nāca prātā 2011. gads, kad Latvija piedzīvoja šķirto laulību bumu. Kaut kāda iemesla dēļ jau tas notika – varbūt tas bija treknos gadus pārgalvīgo precību rezultāts, bet varbūt to ietekmēja fakts, ka laulības sāka šķirt zvērināti notāri, tādējādi vienkāršojot procesu. Un arī toreiz Teiksmi taču nebija nekādas teikšanas un varas pār cilvēku rīcību. Ļaudis šķiras, pārceļas uz citiem novadiem un valstīm... Tas ir normāli un dabiski. Kā lai to tagad aptur?

Teiksma satraukta pārlūkoja telpu, raudzīdamās pēc kā nomierinoša. Tad pēkšņi piecēlās un izvilka no drēbju skapja nesen tajā paslēptu klientu dāvāto vīna pudeli, atkorķēja to un ielēja dziru divās glāzēs, kuras atradās turpat pa rokai.

– Šodien ir 14. februāris. Lai gan darbā neviens nesvin un mums it kā arī nav iemesla svinībām, tomēr... cik tās dzīves, vai ne? Daudz laimes Valentīndienā, mīļā! Mēs ar tevi esam komanda, un mums pa spēkam ir viss!

– Tieši tā! Kārtis kritīs mums par labu! – Šarlote mūndri sacīja.

– O, laba doma, laba! Kā man agrāk neienāca prātā?

– Pasaucam Urzulu jau šovakar?

– O jā! Beidzot redzēsim, ko kursos samācījusies. Lai izliek! Varbūt sapratīsim, vai ir vērts iespringt vai tāpat viss skaidrs...

Abas saskandināja un nu jau smaidīgākas iekrita savos mīkstajos krēslos. Teiksma paraudzījās uz biroja kalendāru, kurā šī diena bija apzīmēta ar diviem riņķiem – ar dzimtsarakstu nodaļā plānoto laulību skaitu. Viņa steigšus izdzēra vēl vienu glāzi un atlikumu pudelē atstāja Šarlotei, jo pašai bija jādodas uz frizētavu uzposties svinīgajam notikumam.

– Man likās, ka šīs būs lētās kāzas. Kāpēc tev jāiet uz frizētavu?

– Pirmā būs ar ceremoniju, otrā – pa lēto, tāpēc jāsapucējas, galu galā Mīlestības dienā tā pieklājas! – Teiksma pasmīnēja.

– Tas gan! Aiznesīšu atlikušo vinčiku bibliotēkas meitenēm, lai neiemieg no garlaicības, trinoties gar grāmatu plauktiem.

– Dari tā! Un saki Urzulai, ka vakarā gaidām ciemos!

Teiksma piecēlās, atvēra šauro drēbju skapīti, izvilka no augšējā plaukta ķemmi un uzkasīja vēl pāris šķipsnu pakausī, lai gan labi zināja, ka friziere tūlīt tāpat visu pārtaisīs. Tad uzgērba mēteli, uzmanīgi sapogāja pogas, paglāstīdama ar pirkstu galiņiem to reljefu, un jau grasījās iziet pa durvīm, kad pēkšņi apstājās un pagriezās pret draudzeni.

– Šarlīt, man tev vēl viens lūgums. Vismaz manā prombūtnē, lūdzu, centies neveicināt kārtējās ģimenes iziršanu!

– Darišu, ko varēšu! Pareizāk sakot, nedarīšu neko, – pasmējās Šarlote.

Ejot projām, Teiksmi acu priekšā uzausa aina, kurā Šarlote ar aizdomīgi laipnu sejas izteiksmi apkalpo klientu. Ar šādu ļaunu prieku viņa parasti simpātiskiem vīriešiem mēdza izpalīdzēt laulības šķiršanas jautājumos: jo vairāk pievilcīgu vīriešu kļuva brīvi, jo jēgpilnāka šķīta pašas dzīve. Un apmierinātā Šarlote atkal varēja uzkrāsot lūpas.

Ne velti viņa uz darbu nāca uzpucējusies. Dažkārt pat druscītiņ pāršāvusi pār stripu.

“Nekad nevar zināt, vai kāds no viņiem nebūs mans īstais,” tā Šarlote to skaidroja.

Jaunībā viņai uzmanības un komplimentu nebija trūcis, bet tagad viņa nespēja samierināties ar novecošanas faktu. Šarlote vecumu ignorēja un tādējādi arī izaicināja. Centās tam pretoties dažnedažādos veidos: neizlaida frizētavas un kosmetologa apmeklējumus, raudzījās, lai nepieņemtos svarā, – vakaros aktīvi grieza riņķi un stāpījās pēc savām metodēm. Bet, atrodoties darbavietā, vien piekārtāja kārtējos īsos bruncišus un uzklāja lūpām pomādi. Daudzas jaunās kolēģes apskauda Šarloti par glitajām kājām, un drosmīgākās aizrādīja par nepiedienīgo izskatu. Taču aizrādījumi nenozīmē aizliegumu. Ik pēc četriem gadiem, kad mainījās domes sastāvs, jautājums par ētikas kodeksa un korporatīvā stila ievērošanu darbavietā aktualizējās, taču vienmēr tika ātri vien

noklusināts. Ar šo juristi cīnīties bija bīstami, tas būtu kā tenisa vietā spēlēt skvošu, proti, zaudēt varēja tikai tas drošminieks, kurš spēli iniciējis, jo Šarlote bija nesa-tricināma siena. Slidenos tiesību aktus viņa prata mīcīt kā mālu.

* * *

Kamēr Teiksma baudīja amata priekšrocības, apmek-lējot skaistumkopšanas salonu, Šarlote devās uz kaut ko līdzīgu salonam – uz bibliotēku. Tās vadītāja apmeklētājiem mēdza izlikt taro kārtis, bet bibliotekāre – veikt skaistumkopšanas procedūras: matu krāsošanu, uzacu korekciju un krāsošanu, manikīru un tamlīdzīgas pada-rīšanas. Praktiskais tika apvienots ar lietderīgo.

Par laimi, nekur tālu nebija jāiet. Šajā novadā dzimt-sarakstu nodaļa un bibliotēka atradās senas, par Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļiem atjaunotas muižas telpās gleznainā vietā pie upes. Finanšu līdzekļu apgu-vējiem upes krastā izdevās iekārtot arī skaistu pludmalī un pontonu laipu. Šarlote ļoti gaidīja siltās sezonas sākumu, lai pusdienlaikā varētu pasauļoties un darba laikā pa logu vērot supotājus un ūdensslēpotājus. Lai arī viņa Teiksmam atrunājās, ka uz kustīgajiem mērķiem skatās tikai acu muskuļu treniņa dēļ, patiesībā viņu vienkārši uzbudināja tvirtie sportistu ķermeņi. Tādējādi vismaz vasaras sezonā Šarlote kabinetā palika nomodā biežāk nekā Teiksma. Taču patlaban vēl valdīja auksta ziema, un nekas neliecināja, ka šī vasara laikapstākļu vai sajūtu ziņā varētu izvērsties labāka par iepriek-šējo.

Pa šaurām kāpnītēm un rezerves eju Šarlote nokļuva bibliotēkas personāla telpās blakus virtuvei, kurā parasti arī sastapa šīs iestādes ziedu: bibliotēkas vadītāju Urzulu pusmūža vecumā un viņas gadus nedaudz jaunāko biedreni – plāpīgo un paskaļo palīdzi Lailu.

Urzula izskatījās un izklausījās atbilstoši priekšstatam par tipisku kāršu licēju. Viņa bija maza auguma, lielām krūtīm, plāniem melniem matiem, kas vienmēr bija izlaisti un krita nedaudz pāri pleciem, acis sedza brilles melnos plastmasas rāmjos. Urzula bija uzticīga vienam ģērbšanās stilam vai, pareizāk sakot, vienam apģērbu dekoram – mežģīnēm. Lai arī aizdomīgi raganiska paskata, turklāt zemu un piesmakušu balsi no kādreizējās smēķēšanas, biedējoša bibliotēkas vadītāja tomēr nebija. Vismaz ārēji neviens bailes neizrādīja, ja nu vienīgi neizrādīšana arī bija baiļu izpausme.

Savukārt Laila bija vēl mazāka auguma un ļoti apaļīga. Ļoti. Viņai bija sarkani nenosakāma garuma, manāmi biezi mati, kurus parasti savija ciešā mezglā. Lailai patika rotāties ar gariem auskariem un izrādīt savus tetovējumus, vismaz tos, kuri atradās dekoltē zonā, jo tie mūždien bija redzami.

Komplektā viņas izskatījās kā zvaigžņu komanda. Tie, kuri pirmo reizi apmeklēja bibliotēku, jau kāpjot pār sliekšni, nespēja novērst no abām dāmām ne acu. Pat apmeklētājiem pazūdot starp grāmatu plauktu rindām, viņu skatieni mēdza paslepšus sekot bibliotēkas vadītājai un viņas palīdzei. Grūti pateikt, vai tāpēc, ka nevēlējās, lai viņas negaidot pielavās no mugurpuses, vai

tāpēc, ka te patiešām bija kur piesiet aci. Piedūrīgas, kā vietējie izteicās.

* * *

Kad Šarlote ienāca bibliotēkas virtuvītē, abas par kaut ko gardi smējās un nebēdnīgā garastāvoklī sveicienam pamāja ar galvu. Šarlote nolika uz galda vīna pudeli un ar rokas mājienu norādīja, ka dzēriens ir viņu rīcībā.

– Sveikas! Šis vīns jums Mīlestības dienā no mums. Piedodiet, nedaudz iesākts...

– Paldies! – Laila, klusi noķīkinājusi, piebilda: – Kā parasti...

Viņa paņēma vīna pudeli, apskatīja to un atkal iespurdzās.

– Pastāstiet arī man kaut ko jautru! Ļoti vajag ko pozitīvu.

– Nu tad klausies: šodien uz bibliotēku bija atnākusi ģimene – tēvs ar sešgadīgu meitu. Kad viņi ienāca un sasveicinājās, meitenīte tēvam skaļi jautāja: “Vai bibliotēka ir tā vieta, kur dzīvo pasaku varoņi?” Tēvs atbildēja, ka varot teikt arī tā. Un meitiņa norādīja ar pirkstu uz mums: “Tad es laikam atpazīnu. Tā ir Pelnrušķītes ļaunā pamāte ar savu īsto meitu, vai ne?”

– Hā, ir gan jociņš! – Šarlote piekrita.

– Tēvs nosarka tik strauji kā verdošā ūdenī iemests vēzis un mulsdams atvainojās. – Urzula nokrekšķējās.

– Tagad pastāsti, kas tev uz sirds! Kā jums tur iet?

– Lūk! Mums iet... Tā iet, ka nolēmām tevi šovakar pēc darba paaicināt ciemos ar taro komplektiņu.

– Redzi nu! Kā reiz no rīta noskatījos uz kārtīm un iemetu somiņā. Varam!

Dāmas ātri vienojās par morāli apšaubāmo darījumu, un Šarlote devās atpakaļ pa tumšo eju uz savu gaismu nesošo darbavietu, lai gaidītu pārnākam arī svinīgi noskaņoto kolēģi.

* * *

– O, esi uzcirtusies tā, it kā pati taisītos precēties! – Šarlote, ienākusi kabinetā, skaļi novērtēja Teiksmas izskatu.

– Tu nemaz neesi tālu no patiesības. Šķiet, ka vieglāk man pašai apprecēties nekā citus salaulāt, – Teiksma neapmierināti noburkšķēja.

– Kas tad nu?

– Manas dārgās kāzas tikko atcēla!

– Kā – atcēla!? Nu kā var līdz pēdējam brīdim gaidīt un tad pēkšņi saprast, ka nevēlas precēties? Kas īsti notika?

– Nezinu. Zvanīja saderināto vedējmāte, teica, ka ceremonija nenotiks; tas neesot iespējams.

– Parakstīt lapu, ka precēsies, bija iespējams, bet parakstīt lapu, ka ir precējušies, par grūtu? Būtu vismaz apprecējušies un tad nākuši pie manis...

– Uzskatīsim, ka ietaupīja pašvaldības resursus, – Teiksma piebilda, lēnām noņemdamā šalli un klusībā pateikdamās, ka bija paspējusi safrizēties.

– Tā taupot pašvaldības resursus, var zaudēt novadu, – Šarlote ironizēja. – Ai, ko tur vairs! Cikos nākamās? – Ja paveiksies, tad pēc divām stundām.

Teiksma iekāra mēтели skapī un pieliecās, lai no tā izņemtu jaunu vīna pudeli, tad ielēja abām pa glāzei,

pacēla tās acu augstumā un pasmaidīja. – Skaista krāsa, vai ne?

– Ja nu jaunais pāris sajūtīs, ka esi dzērusi?

– Beidz, gan jau viņi drosmei arī būs ieķēruši, varbūt pat atnāks reibumā. Viss būs kārtībā, ja vien es nepārdomāšu viņus reģistrēt. Man viss sāk piegriezties. Negaidīju to no Donāta, negaidīju... – Teiksma kratīja galvu, kuru rotāja ar stiprākās fiksācijas matu laku sapūstā frizūra.

– Tie tik būtu podi: dzimtsarakstu nodaļas vadītāja atsakās reģistrēt laulību... – Šarlote svinīgi saskandināja glāzes ar Teiksmu, kura pavisam nopietni aizdomājās par minētās situācijas iespējamību.

* * *

Pēc pāris stundām pie muižas piebrauca limuzīns. No tā izkāpa meitene ar izlaistiem, lokainiem matiem kuplā rozā mētelīti un tādas pašas krāsas kleitā un garš, slaidis puisis uzvalkā, ar stilīgi pieglaustiem matiem, kas pakausī sasieti astītē, acīmredzot līgavainis. Viņš palīdzēja sakārtot meitenei kleitu un tā kā grasījās iet iekšā, bet izrādījās, ka tas nemaz nav līgavainis, jo no automašīnas izkāpa vēl kāds simpātisks vīrietis uzvalkā. Viņš līgavu paņēma aiz rokas un nobučoja. Parādījās arī vedējmāte, kuras seju apņēma sprogainu matu mākonis. Jaunais pāris cerīgi paskatījās uz muižu un gatavojās tūdaļ doties iekšā.

Teiksma spēji nolaida žalūzijas un atrāvās no loga, pa kuru bija uzmanīgi vērojusi ārā notiekošo. Tāpat kā Šarlote.

– Neko vairs mūsdienās nevar saprast! – Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja sašutusi nogrozīja galvu.

– Šitie ilgi nebūs kopā. Jau tagad nevar tikt gudrs, kurš ar kuru un kāpēc, – drūmi pareģoja Šarlote. – Un vēl es nesaprotu, kāpēc viņi ir pasūtījuši lēto ceremoniju. Izskatās pēc tādiem, kuriem vajadzētu ko skaistu.

– Tāda būs, tikai ne šeit. Pie manis vienkārši parakstīšot dokumentus, bet pēc tam šos salaulāšot mācītājs ekstrēmākā vietā.

– Ekstrēmākā? Interesanti, kādā gan...

– Vēl nezinu. Mani vairāk uztrauc līgavas izlaistie mati. Nav uz labu...

* * *

Plecīgais vedējtvēvs sparīgi atvēra smagās durvis un palaida pa priekšu laimīgo pāri un vedējmāti. Ienākusi vestibilā, līgava cītīgi nopētīja interjeru un tajā izvietotos mākslas darbus, novērtēja vāzē sakārtoto ziedu kompozīciju, kāpnes ar skaistajām margām, it kā pūlēdamās visu iemūžināt atmiņā. Rozā kleita izcēlās uz zaļgano samta tapešu fona, un līgavai strauji dzima ideja nofotografēties vēl pēdējo reizi pirms atbildīgā mirkļa.

Vedējmātei meklējot labāko vietu, no kuras noknipsēt, viņas salātzaļā atlasa kleita nejauši aizķērās aiz kādas ģipša skulptūras: kaila vīrieša ar izstieptu roku, kurš it kā lūdz ziedojumu vai – cēlākā interpretējumā – tiecas gaismas virzienā. Patiesībā roka regulāri aizķēra apmeklētāju gurnus, turklāt šī nebija vienīgā izaicinošā statuļa, kas, nekustīgi stāvot, reizumis izdarīja kādu neģēlību neuzmanīgajiem garāmgājējiem. Muižas interjers mēdza pildīt pats savus uzdevumus.

Vedējmātei paveicās – kleita nebija cietusi, lai gan radās aizdomas par zilumu. Tomēr viņai nācās pieciest nelielās sāpes, neizrādot tās, jo viņas uzdevums bija darīt visu, lai līgava lieki nesatrauktos. Vedējtēvs nopētīja skulptūru. Uz plāksnītes apakšā bija skaidri un gaiši rakstīts: “Šveicars”.

– Bildēsim jūs no plikā šveicara skatpunkta! Cik romantiski, vai ne? – vedējtēvs pavilka jauno pāri uz zoba.

Līgava fotografējoties dāvāja savam nākamajam vīram valšķīgu smaidu, un visi iepriecināti kāpa uz otro stāvu.

* * *

Pēc mirkļa muižas otrā stāva gaitenūs piepildīja četru cilvēku skaļās balsis. Ja arī viņi vēl nebija apreibuši, tādi acīmredzot jutās. Vismaz Teiksma tā nosprieda, nepacietībā klausoties aiz durvīm.

Četrotne iegāja dzimtsarakstu nodaļas pašaurajā kabinetā. Šarlote tēloja, ka strādā. Viņa nekad nebija spējusi koncentrēties darbam, kad turpat blakus Teiksma vīteroja ar precētīes gribētājiem. Par laimi, lēto kāzu formalitātes parasti daudz laika neaizņēma: jaunais pāris parakstīja dokumentus, solīja dzīvot laimīgi kopā, apmainījās ar laipnībām un devās prom.

Teiksma atkāpās, satraukti nopētot ienākušos. Viņai nāca prātā arī pašas speciāli kāzām veidotā frizūra. *Ja ne viņu, tad sevis dēļ*, Teiksma nodomāja un paziņoja:

– Tomēr prasās pēc kā svinīgāka. – To pateikusi, dzimtsarakstu nodaļas vadītāja ķērās pie darba: paņēma no plaukta apaļu caurspīdīga stikla trauku, izvilka zem galda paslēpto tējkannu un izlēja tās saturu traukā, tad iededza violetu peldošo svecīti un kā laiviņu ielika

ūdenī. Līdz ar gaismiņu telpā uzvēdīja lavandu smarža. Paņēmusi trauku ar svecīti, Teiksma devās uz durvju pusi un noteica, lai visi viņai sekojot.

– Paldies! – Nokļuvuši laulību zālē, saderinātie aplūkoja telpu un priecīgi saskatījās.

“Dzimtsarakstu nodaļa ir vieta, kurā nepieciešamības gadījumā vienmēr jābūt gatavam izpausties radoši” – tas bija Teiksmas nerakstītais likums. Viņa lieliski spēja iejusties jauno pāru ādā un laba garastāvokļa brīžos centās pārsteigt kāziniekus kaut vai ar maziem, bet iepriecinošiem sīkumiņiem. Lētā laulību ceremonija patiesi nebija nekas īpašs – tajā trūka pamācoša sprediķa vai uzmundrinošas runas, stāstījuma par jauno pāri, par abu satikšanos. Izpalika arī gari un sirsnīgi solījumi... Nekas tāds nebija paredzēts arī šoreiz, bet, tā kā Teiksma bija uzposusies un šī bija Mīlestības diena, viņa nolēma, ka te iederētos arī dzeja. Kad jaunieši sareģistrējās, dzimtsarakstu nodaļas vadītāja ar apcerīgu sejas izteiksmi un pietiekami neuzkrītoši (jo viņiem bija paredzēta sevišķa ceremonija kur citur) pasludināja abus par vīru un sievu. Tad viņa veltīja tiem sirsnīgu sešrindīti, kuru noklausījies jaunais pāris atkal pārlaimīgi saskatījās, bet Teiksma pati gandrīz apraudājās, jo tas bija viņas pašsacerētais dzejolis.

– Paldies! Diez vai helikopterā dzirdēsīm dzeju, – teica līgava, skubinot pārējos celties kājās un doties tālāk.

– Oho! Jūs solījumu teiksiet helikopterā? – precizēja Teiksma.

– Jā, – apstiprināja jaunais vīrs. – Mācītājs piekrita šai pārdošajai idejai.

– Nevaru vien sagaidīt! Tas būs tik skaisti! Mēs dosim viens otram solījumu debesīs! – sajūsmināta iesaucās līgava.

Pēkšņi vedējmātei somiņā ievibrējās mobilais telefons, un viņa pagāja malā. Teiksma pēc pieredzes zināja, ka tas nav uz labu, bet, tā kā jau bija paspējusi pāri salaulāt, neiespringa. Visus aicināja atpakaļ uz kabinetu, kur bija atstātas viesu mantas.

Vedējmāte, pabeigusi sarunu, ienāca telpā tik bāla, it kā būtu nošķaudījusies miltu mucā.

– Diemžēl... Pat nezinu, kā to pateikt...

– Nu saki taču, saki! – nepacietīgi skubināja līgava.

– Ceremonija helikopterā tikko atcelta... Man ļoti žēl, – vedējmāte izmocīja un bažīgi paskatījās uz abiem šīs dienas vaininiekiem.

– Ko? Nē! Tas nevar būt! Kāpēc? – līgava iespiedzās un kā kaprīza princese ieķērās mīļotajam krāgā. – Dari taču kaut ko, dariiiii!

Puisis izskatījās vēss un nesatricināms. Teiksma nodomāja, ka viņi abi, pretēji Šarlotes domām, tomēr ir visnotaļ saderīgs pāris, pilnīgi pretstati: vīrietis saglabāja mieru, bet viņa līgava izvēlējās krist panikā.

– Pastāsti, ko viņi teica! Kāpēc tā? – līgavainis jautāja vedējmātei, skatīdamies uz viņas spīdīgo pieri un pie tās pielipušajām sprogām.

– Helikoptera pilotam esot *Covid-19*.

– Lai nedi... nemuld! – līgava iekliedzās. – Līdz Latvijai tas vēl nav atnācis.

– Varbūt viņš ir ārzemnieks...

– Sasodītais koronavīruss! – līgava nerimās.

Teiksmi ienāca prātā pašas nerakstītais likums – bija atkal jāpieslēdz radošā domāšana! Sākumā viņa mēģināja pārliecināt pāri, it īpaši līgavu – jo viņai tas bija vairāk nepieciešams –, ka nesaslimt kāzās ar *Covid-19* ir ilgtspējīgi. Beidzot dzimtsarakstu nodaļas vadītāja bija atradusi šim populārajam vārdam, viņasprāt, pareizo pielietojumu arī savā darbā.

Līgava aizdomājās, bet pārliecināta neizskatījās, tāpēc Teiksma turpināja:

– Galvenais, ka jūs jau esat laimīgi salaulāti, helikopterā kopā ar mācītāju varēsiet palidināties citā reizē.

– Nē! Tā tas nebija domāts! – Līgava gražīgi no visa spēka cirta kāju pret grīdu, it kā vēlētos sašķaidīt smalkās rozā kurpītes papēdi vai arī caurkrist uz pirmo stāvu, lai emociju varā saplēstu kādu ģipša skulptūru. Ja ne visas.

Šarlote neuzkrītoši pieliecās, lai pārliecinātos, vai parkets nav ieplaisājis. Viņa allaž meklēja iegānšus aizstāvēt cietušās puses tiesības. Jo īpaši gadījumos, kad jutās pietuvināta tai. Grīdas segums papildu konfliktu tomēr neizraisīja.

Līgava sabozusies paskatījās uz savu jauno vīru un saknieba lūpas. Acis pamazām pildījās asarām. Teiksma nosprieda, ka acīmredzot laulību noslēgšana nebija tas notikums, kura dēļ līgava bija plānojusi šajā dienā justies kā laimīgākā sieviete pasaulē.

– Anulējam laulību! – viņa pēkšņi pārtrauca klusumu, notrausa no vaiga asaras un apsēdās uz tuvākā krēsla.

Līgavaiņa sejas izteiksme spēji pārvērtās. Viņš iekodās apakšlūpā. – Ko? Kāpēc? Tu tik ilgi gaidīji precības, pati taču tās gribēji!